

Oglaši, pripošlana itd.
iskazuju i računaju se na temelju
običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predobjedu, oglase itd.
iskazu se naputnicom ili poloz
nicom pošt. štedionice u Beču
za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja tečno oz
načiti ime, prezime i najblizu
pošte predobjedu.

Tko list na vrieme ne primi,
neka to javi odpravniku u
otvorenem pisma, za koga se iz
vara napisati „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 247249.

Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U. nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

(c) „Slogom rane su mario svrati, u nosiloga sve polcvani“. Naroda poslovica. (c)

Razprave prizivne komisije za osobnu dohodarinu u Istri.

U tršćanskih listovih čitamo, da su dne 14. o. in. svršile u Trstu razprave prizivne komisije za osobnu dohodarinu u našoj pokrajini. Te razprave vode se pred ravnateljstvom finance u Trstu. Komisiju tako sačinjavaju činovnici finansijskog ravnateljstva, jedan član, koga bira zemaljski sabor, članovi birani od stranaka i članovi službeno od finansijskog ravnateljstva pozvani. Ta komisija sastaje se po dva ili tri puta na godinu i razpravlja o utocih ili prizivih podnešenih od pojedinaca proti previsoko odmjerenoj dohodarini. Toj komisiji je zadaća, da prouči te utoke ili prizive te da pravedno odmjeri dohodarinu t. j. da priziv uvaži, ili da ga odbiće ako njoj se čini netemeljitim.

Prizivnoj komisiji predsjeda redovito ravnatelj i dvorski savjetnik Zimmermann, a u slučaju, da je zapričeđen, njegov zamjenik. O utocima izvješćuju jedan viši finansijski činovnik.

Nasivi prizivni komisiji predsjeda redovito ravnatelj i dvorski savjetnik Zimmermann, a u slučaju, da je zapričeđen, njegov zamjenik. O utocima izvješćuju jedan viši finansijski činovnik.

Prijivni ili utoci proti odmjerenoj dohodarini dolaze na komisiju redovito u trije jezicima t. j. hrvatski ili slovenski, talijanski i njemački. Ovih poslednjih je najmanje a na sromotu nekoj našim strankam moramo kazati, da i mnogi od njih podnose prizive u tujem, ponajviše talijanskem jeziku.

Dotični izviesitelj morao bi dakle poznavati sva tri jezika, ali to nebita, jer izviesitelj nije nikada ni Hrvat ni Slovenc a izviesitelji Niemi i Talijani ne poznaju hrvatski ili slovenski jezik. Oni si daju dakle odnosne hrvatske ili slovenske prizive prevesti na talijanski jezik, pak izvješćuju jedino talijanski.

Zakon i pravica bi zahtjevali, da se pred komisijom izvješćuje o odnosnom prizivu u onom jeziku, u kojem je sastavljen, ali pošto smo u takozvanom austrijskom Primorju, nemogemo govoriti o zakonu i pravici. Većina pučanstva Primorja i većina porezovnika spadajući pod fi-

nacijsko ravnateljstvo u Trstu neNALAZI pravice pred spomenutom komisijom. Za tu većinu, ne obstoji zakon, njoj je dosta, da plaće poreze ili nameće i da pametno suti! Gospoda Niemi i Talijani će već stvari tako udesiti, da Niemcem i Talijanom nebude krivo, a za druge državljane, za slavenske porezovnike pobrinuti će se godinu Bog!

Nasi mudri državnički će nam stalno kazati, da se razprave komisije moraju voditi samo u jednom jeziku, jer da bi bila nastala Babilonija; ili da se razprave nemogu voditi u hrvatskom ili slovenskom jeziku — jer da većina članova komisije ne poznava taj jezik.

Koliko je nama nedržavnikom poznato, nije rečeno nigdje u zakonu, da se razprave moraju voditi u talijanskom jeziku i da je svaki član komisije dužan poznavati taj jezik. Sto se tice drugog opaža, da nepozna naime većina komisije našega jezika, to je doduše istina, ali ta istina postaje žalostnija ako se znade, da u toj komisiji neima redovito nijednoga finansijskog činovnika, koji bi znao samo pročitati hrvatski ili slovenski priziv, a kamo li o njemu izvestiti ili razpraviti o istom povesti. Izgovor, dakle, da većina članova komisije nepozna hrvatski ili slovenski jezik, mogao bi dakle vrediti samo gledi onih članova, koje biraju talijanski porezovnici, nipošto kako gledi onih, koje imenuju finansijsku oblast, a još manje gledi onih, koji sjede u komisiji u ime finansijskog ravnateljstva t. j. finansijskog činovnika. Za ove neima nikakve izprake, jer je prava sramota, da činovnici, i to viši činovnici finansijskog ravnateljstva nepoznaju drugog zemaljskog jezika, kojim se služi velika većina porezovnika, spadajući pod ono finansijsko okružje.

Reći će nam se možda takodjer i to, da sjede u toj komisiji i nekoj naši muževi, ako se ne varamo dva ili tri naša posjednika ili trgovca, od kojih su dvojicu izabrali naši porezovnici a jednoga, bi reč, pozvalo je finansijsko ravnateljstvo.

zabava, nego ga je ovamo vukla samo ljubav prema svojem narodu, pak se je samo veselio, kad bi iz kakvoga razbojnika učinio kršćanina, a iz kakvog zavedenoga seljaka dobrog Hrvata. Te dvije ideje si je on tako k srcu priljubio, da nije znao lutić jednu od druge. Dobar kršćanin i dobr Hrvat bivaše njemu miliji, nego najdraži alem-kamen.

Dobrila si je za svoga života postavio trostruku zadaću, kojoj je on vjerno do svoje smrti služio: izbaviti narod od gladi, dokazati mu da je on čovjek i širiti medju njega pučku prosvetu. Premda je prvu zadaću izvršio dostojanstveno, nastojav i kašnje, kad je obnašao onu visoku čest, odkinutim i zadnjim kornadićem sebi i podjeljivim ga medju seljstvo, jaduće na zadnjom uru: Ah, što će biti iz ovoga jednoga naroda? Nema li za čas kruha u kući, ojde ga tražiti na dug, a prevelik lijendina je, da bi štograd započeo raditi. Jako jadijuće u čas, kad će odputovati nad zvijezde ni ne opaziv, da je on ipak oslobodio

čest i poštene tim muževom, koji žustupaju bez dvojba savještano interesu onih, koji ih u tu komisiju poslaše. Ali muževi ti nepodigaju do suda, koliko je nama poznato — svoje glasove na zaštitu i na obranu našeg jezika za odborskih razprava. Oci se prilagodiš okolnostima, u kojima se nalaze, jer si ne moguće inače pomoći. Mi im to ne upisujemo u grich, jer znamo kako je težko dvojici ili trojici njih sa selu u kolu dvorskih savjetnika, nadsvjetnika, odvjetnika, biližnika, velenohrtnika i veletržaca, sve samih Niemaca i Talijana, potaknuti jezikovno pitanje, ili pitanje jezikovno ravnopravnosti. Njihov je položaj doista težak, jer nisu ni znaujem ni višestinom dorasli onoj visokoj njemačkoj i talijanskoj gospodi, koja će s visoka na njih gledati kano na zastupnike i odaslati nižeg, slavenskog plemena Istre.

Dosadanje držanje naših muževa u prizivnoj komisiji valja izpratići i s drugog gledišta, da su oni valjda do sada više pazili na to, kako bi što više koristili materijalnim probitkom naših porezovnika puštajući sasvim s vida jezikovno pitanje. Oni su možda izbjegavali potaknuti ovo pitanje samo da ne dodu u sukob koliko sa finansijskim činovničtvom, toli sa talijanskim članovima komisije. Ovi razlozi imali bi doduše nešto za sebe, ali oni izuzevaju pred vrhovnim narodnim načelom. Svi mogući obziri napram gospodin činovnikom i napram talijanskim članovima komisije, svi privatni interesi naših porezovnika moraju izginuti kad se radi o tomu, da se pribavi našemu jeziku ono mjesto i ono pravo, koje mu daje zakon. U tom pogledu neima popusta, nesmisli biti obzira ni izprake. Mi neidemo tako daleko, da bi zahtjevali hrvatske ili slovenske razprave u prizivnoj komisiji, ali najmanje što možemo zahtjevali jest to, da dotični izviesitelj pročita i izvesti hrvatskim članovima komisije u hrvatskom jeziku o hrvatskih prizivih ili utocih. Prototomu nemože imati nitko ništa, jer je to pravedno i zakonito. Posao komisije će se možda otegnuti za koji sat ali vremena

izlazi svakog četvrtka e
podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
i epodpisani ne tiskaju, a
nefrankirani ne primaju.

Predplata se poštarnom stoji
10 K. u obz. 5 K. za seljake / na godinu
ili K. 5-, oda. K. 250 na
pol godine.

Izvan carine više poštara.
Plaća i ulazi se u Puli.

Pojedini broj stoji ro. h., zato
stali zo. h., kol. u Puli, toli
izvaz iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u »Tiskari J. Krmpotić i dr.«

(Via Sissano), kamo neka se
naslovjuju sva pisma i pred
plate.

neodlučuje kad se radi o najsvetijem pravu jednoga naroda.

Upozorjemo, da kles ovim na vrieme finansijsko ravnateljstvo na toj našskromi zahtjev a da uzmogne urediti stvari tako, da nebude kasnije s nijedne strane ni prigovora ni izgovora.

Ovo vredi takodjer i za one naše muževe, koji sjede u rečenoj komisiji i koji valja da ostave drugi put dosadašnje obzire i izprake kod kuće.

Putujući učitelji za poljodjelstvo.

Kod obće nevolje, koja danas osobito u seljačkom staležu vlada, su putujući poljodjelski učitelji tako rekući najznamenitiji državni javni čimbenici. Njih doista država samo na pogodbu za stanovito vrieme uzimaju, oni nisu još ni stanični činovnici, al za to ih pučanstvo jako ceni i štuje, i doč će vrieme, i nesmisli biti daleko, kad će i država pripoznati sve više njihovu znamenitost, i dati njim medju svojimi činovnici ono mjesto, koje jih ide. U poslednje doba pripoznala ju je tim, da je pomognula njihov broj i za Istru. Medju hrvatskim pučanstvom u toj pokrajini radio je do pred malo vremena samo jedan putujući učitelj, i to poglavito na otoku Krku; od mala posluje i drugi, sa sjedištem u Buzetu; a od sad radiće trojica. Počelom ovoga mjeseca došao je u Krk novi mladi putujući poljodjelski učitelj Alfons Šepić. Njegu će uvesti u službovanje i uputiti u poslove poznati vjestak u poljodjelskih stvarih gospodin Trampuš, dosadanji poljodjelski učitelj u Krku. Ovaj će pak na svoje novo mjesto u Pazin, na koje je već prije više vremena imenovan, a kamo nije mogao odputovati dok mu se nije naslo zamjenika, spomenutoga gosp. Šepića, za Krk. Krki Hrvati će stalno žaliti za Trampušem, koj njim je toliko dobra učinio tečajem više godina, al nek budu spokojeni, kad dobivaju mladu izučenu silu, koja će u odnošaju na Krku uputiti sam g. Trampuš.

zuje se Dobrila kao veliki jubilat svoga naroda, bavio se on kojom mu drago strukom. I kovač, i kopač, i voznik, i mornar, i seljak i gospodin nalaze u toj knjižici utjehe, koja ih hrabri na ustrajan rad za dobrobit svoju i cijelokupnoga naroda.

Pedeset je godina, što je počelo u Istri sjati narodno sunce, njegove zrake i danas griju ovu zemlju, dok je pravo sunce zapalo. No ako je zapalo, to ipak nije zaboravljeno, jer vidimo, gdje plod njegova nastojanja sve to više sazrijeva. Dobri je biskup, naš preporeditelj umro, i već istrušnuše njegove kosti, no za to njegov duh lebdi nama uvijek pred očima a lebditi će do vijeka. Sjena će njegova možda i nas jednom oharbiti, da budemo mogli, kad se preselimo s ovog svijeta, s otvorenim licem pred njega stupiti i kazati: evo nas biskupe! i mi smo radili za onaj isti narod, komu si Ti posvetio cijeli svoj seljaka kuća. U tom molitveniku poka-

POD LISTAK.

Pedesetgodišnjica.

(Svjetak.)

Opisati cijeli njegov život kako rekoh i pružiti javnosti ma samo u glavnim crtanama njegov rad za narod, nije moguće. Ostavština o njegovom „boravku“ među narodom imadeono malo, no za to zadajmo u najzabitnije istarsko selo, pak tu nagovorimo starca, kazat će nam: a bio je i u našem selu, pak je i s menom govorio. Odkad je imenovan biskupom u Poreču, glavna mu je zadaća bila, da posjećuje svoje „kone“, da vidi kako živu, pak da im prema tomu i pomogne. Danas se obično dotekuje visoke dostojanstvenike zvovenjem i pucanjem iz mužara a Dobrili toga nije trebalo i to s jednostavnog razloga, što nikomu nije bilo znano, kad će on u dočino selo doći. Posjećivanje na taj način i svoje svećenstvo, pak bi se grozno ljudio, ako bi kod koga što neuredno našao. Posjećivanje seljaštva i svećenstva nije bilo uhodarstvo ili možda kakva

Hrvati Pazinskoga, te Poljskoga i donekle Porečkoga kotara neki se pak veseli, što dobivaju za poljudjelskoga učitelja onaku silu, kakav je gosp. Trampus. Ovaj, i g. Sancin u Buzetu, koji je u kratko vrieme, što služuje u Istri, pokazao toliko mera za dobrobit pučanstva u njegovom području, preporoditi će gospodarstvo kod našega pučanstva poglavito u srednjoj i zapadnoj Istri. Naši ljudi će stalno slušati njihove savjete i držati se njihovih nauka, sve samo i izključivo na svoju korist. Od sad unapred nesmije da bude onakvih pritužba, kakva bijaše u posljednjem broju „Naše Sloge“ u Lindaru. Sad već se nesmije dogoditi, da medju naše ljudi dodje putujući poljudjelski učitelj koji nepozna jezika našega pukajezika hrvatskoga. To nije politika, kakvu bi naši narodni proaktivci htjeli tjerati i sa samimi poljudjelskim uredbama. To je stvaran zahtjev, naravski, da naravniji nemože biti. A da se u buduće ne dogodi što se je više puta dogodilo, da je naime medju našim puk došao učitelj, koji nije razumio puka ni puk njega, odvisno je mnogo od samoga puka. „Upozorujemo ovime sve naše ljude nesamo u Pazinu i Koparskom kotaru, nego i u porečkom i Puljskom, pa i u Vrloškom i Lošinjskom, da se svaki put kad bi trebali i želili putujućeg učitelja pojudjelstva, obrate molbom na c. kr. namjestništvo u Trstu, da njim poslje takovoga, koj pozna njihov jezik.

Politički pregled.

U Puli, dne 22. junija 1904.

Austro-Ugarska.

Prošloga četvrtog položili su njemački zastupnici dr. Schückler i Lemisch račun o svojem djelovanju na carevinskom vieću svojim izbornikom. Prvi je htio opravdati obstrukciju njemačkih stranaka pod Badešnjem tim, što je tobož bio njemački narod prisiljen stupiti u borbu proti onom ministarstvu za očuvanje svoje narodne časti. Ta njemačka borba da nebijše napravila ni proti ustavu ni proti parlamentu, već samo proti težkoj nepravdi i proti nezakonitosti. O češkoj obstrukciji sudi zagriženi Niemci posve drugačije. Za njega je borba češkoga naroda proti sadašnjem vladinom sustavu pogubna i neopravdana. Po njegovu bi se povrđilo zakon i pravo kad bi se htjelo uvesti nutarnji češki jezik, pa radi toga su Niemi dužni podupirati svaku vladu, pa i Koerberovu, samo ako se ona počeka, da je gluh; napram češkim zahtjevom i ako izjaviti, da neće popustiti. Česi misle — reče — da će sadašnju vladu srušiti, niti ona postaje sve to jačom te je danas dr. Koerber, uživajući povjerenje krune, moćnijim no ikad. Sve njegove naredbe izdane na temelju § 14. jesu znakom, da on stoji čvrsto pa se mora sa zadovoljstvom pozdraviti činjenicu, da je Koerber moderan čovjek i da hoće, da uvede u državu modernu upravu.

Cudne imadu nazore ti naši Niemci o pravednosti i o zakonu. Kad ide njima za kožu slobodna su im i dozvoljena sva sredstva, bila to i mojnostima, a kad se radi o koži austrijskih Slavena, tada nesmiju ova njemačka sredstva za njih vrediti, oni se moraju jednostavno svoga prava odreći i prilagoditi se njemačkim hironom. To nam je novi dokaz, da možemo od austrijskih Niemaca sve očekivati, samo ne pravednost.

Druži zastupnik govorio je svojim izbornikom u Bjelaku izložnu, da valja sa nepovjerenjem pratiti mogućnost češko-njemačkog sporazuma. Uzva se za njemačkih stranaka proti austrijskim Slavenima nije za sada još potrebita.

Ceski sabor završio je dne 16. o. mj. svoje kratke zasedanje. Sabor taj zajedno je dake od 14—16. l. d. puna dana. Uzrok tomu je obstrukcija njemačkih zastupnika, koji se kane tim načinom osvetiti češkim zastupnikom za njihovu

obstrukciju u carevinskom vieću. To nije dakle drugo nego prkos objestini njemačkih zastupnika, koji nemogu da go spodaju nad češkim narodom, kako bijahu tomu prije vični.

Zajednička sjednica mladočekih zastupnika na carevinskom vieću i na zemaljskom saboru iz Češke, Moravske i Slezije obdržavana je dne 21. o. mj.

Službeni list bosanske vlade javlja, da je Njeg. Velič. imenovao barunu Kuduru doglavniku poglavice zemaljske vlade, predstojnikom odjela u III. razredu u bosanskom uredu zajedničkog ministarstva. Istodobno bijaše imenovan predstojnik upravnog odjela zemaljske vlade u Sarajevu barun Benko gradjanskim doglavnikom poglavice zemaljske vlade za Bosnu-Hercegovinu.

Kako javljaju zagrebačkim listovom iz Pešte, obdržavao je tamo hrvatski kraljevinski odbor dne 20. o. mj. svoju sjednicu, u kojoj se je vjećalo o sporazumima postignutim u obilj pododborih. Zastupnici oporbe dr. Vrbanić i dr. Frank pobijali su najčešćim načinom po izvjestitelju predloženu zakonsku osnovu, koju je uzirkos tomu prilivatila madjarska većina. Istodobno put podne bijaše zajednička sjednica hrvatskog i madjarskog kraljevinskog odbora, u kojoj su zastupnici Vrbanić i Frank podnijeli mnogobrojne prigovore proti spomenutoj osnovi.

Ministar predsjednik pozvao je na većer sve članove obiju odbora k sebi na gostiju. Hrvatski oporbeni zastupnici odklonili su taj poziv.

Službeni list hrvatske vlade „Narod. Novine“ piše, da će u ime vladine stranke kandidirati u velikogoričkom izbornom kotaru na mjesto pokojnog Breščenskog madjara Nikola Hribara.

Oporbeni listovi pišu, da će brzo odstupiti hrvatski ministar Čeh i njega da će zamjeniti varadinski veliki župan Rubido-Zichy. Položaj ministra Čeha da je uzdrman uslijed njegovog ponašanja za dogovora kraljevskih odbora, kojom prijedrom, da je pristaša na madjarsku stanovništvo proti interesom vlastite domovine.

Crna Gora.

Posebni odaslanik srbskog kralja Petra, g. Nenadović bio je dne 20. o. mj. primljen od kneza Nikole u svečanoj audienciji, te mu je tim povodom predao veliki red zvezde Karađorđevića. U izmjenjenih govorih iztaknuti su iskreni osjećaji prijateljstva i braťinstva, koji vladaju između obiju vladara i Država. Srpskom odaslaniku na čest dao je knez Nikola prirediti svečanu gostiju, kod koje je knez ponovio prijednost izjavu o srdaćnih odnosajih između Srbije i Crne Gore, kojima vladaju dve obitelji uzko spojene vezom rodbinstva i krv. Na koncu nazdravi knez svomu prijatelju i rodjaku kralju Petru.

Sa Cetinju piše, da se tamo drži kao stalno, da postoje pisani dogovori između Srbije i Crne Gore i to za obranu jedne i druge i Bugarske za slučaj novih zapletaja na Balkanu.

Srbija.

List „Stampa“, što izlazi u Beogradu priznaje, da su tudjinci pokrenuli pitanje republike nekoj krajeviši Srbije. Taj pokret da podupira nekoj srpski nezadovoljnici, pripadnici skrajne radikalne stranke. Vlada, upozorenja na tu agitaciju, poduzeva da shodne mјere, da njoj u zametku na rep stane. Umjereni radikalci zahtjevaju, da se povjeri vladu izključivo umjereni radikalcem pod predsjedničtvom Nikole Pašića.

Dne 19. o. mj. bijaše napadnut u Nisu novinar Radovanić od poručnika Linsovića, koji ga ranio težko sabljom. Novinar izvršio dva litsen iz samokresa te rani poručnika. Medutim sakupi se više česta i gradjana, koji odnesu ranjenike u bolnici. Povod tomu sukobu da je dao neki novinarski članak.

Tribunal prve molbe odsudio je poznatog Teodorovića na 18 mjeseci tam-

nice radi prouverenja. Osim toga mora povratiti preko 39.000 dinara državi. Poslijeproglane osude kazao je Teodorović: Zahvaljujem, jer će sav svjet uviditi, da sam protuzakonito odsudjen; žalim, što sam u mojoj obrani postedio Živkovića, ali sam držao da će se pokazati čovjekom, žalim nadalje, te sam držao, da će sud savjestno suditi.

Bugarska.

Sofijski oporbeni listovi napadaju vladu radi toga, sto da je primila od francuskog društva nevaljane naboje za puške. Od tih naboja da ih je bar 40 po sto nevaljanih. Min starstvo rata poslužilo se je odmah sa izpravkom u listu „Večernja Posta“ uživrdiv, da su te vesti neistinitne.

Prošle subote sastale se u Biogradu knez Ferdinand sa kraljem Petrom. Vlak, kojim je stigao knez u Biograd, nije zaustavljen na biogradskom kolodvoru, već nekoliko metara pred kolodvorom. Knez Ferdinand zauzavili se svaki put izvan tog kolodvora. Biogradjanom, da bijaše neugodno kad doznaše, da će kralj poći knezu u susret. Knez da je izjavio, da se drži toga iz nekog praznovjerja. U Resniku kamo je kralj pošao knezu u susret, ostao je vlak kojih trideset časaka. Vladari razgovaraše u vagonu. Nesto prije odlaska pozvao je knez k sebi ministra Pašića, koji je slijedio u drugom vagonu sa kneževim pobočnikom Makarovom. O razgovoru obiju vladara nezna se ništa stalno. Pašić da je kazao, da ovaj sastanak neima političkog znamenovanja.

Rusija.

O djelovanju vladivostičkog ratnog brodovisa posao je admiral Skrydlov dne 20. o. mj. caru Nikolici brzovjuni izvještaj sljedećeg sadržaja:

Dne 15. o. mj. naišla je jedna divizija naših krstaša u korejanskom zaljevu na parobrod „Izumimaru“, koji je prenosio vojsku, te se kretao sa južne strane japske obale, koja se već mogla vidjeti. Kad je minuo rok, dan Japancima, da se spase na lađjama i napuste parobrod, stalo se na ovoga pucati topovima, sve dok nije potonuo. Odmah po tome spaziše naši, da im se s južne strane približavaju još dva prenosna parobroda, na kojima bijaše takodjer momčadi, odredjene za vojsku, konju i raznoga materijala za gradnju željeznica. Posto se ovi parobrodi, koji se zovu „Itakimaru“ i „Sadimaru“, na poziv ne ljetiđe predati, zadesila ili ista sudbina koja i „Izumimaru“. Japanci tom prigodom izgubili tri prenosna parobroda, koju su nosila 15 hiljada ton, vojske i momčadi, što se nalazili na brodovima, i le značniji dio materijala za željeznice i druge ratne operacije.

U Petrogradu, 19. junija. Dopisnik ruske brzovjane agencije javlja iz Liaojunga: Kako se javlja iz Port Artura, neovisno su vesti izvanskih agencija i izveštaja s japske strane, da su ruske topnjače potonule. Naše je brodovje u Port Arturu intaktno i sasvim opet po pravljeno. Medju posadom i stanovnicima u Port Arturu vlasti izvrstno razpoloženje. Vojnici željno očekuju bitku. Vlada u obice podpuno uvjerenje, da nemu sile, makar ona bila još tako velika, koja bi mogla nadvladati Port Artur. Većina stanovnika stupaši je u dobrovoljačke redove. 600 žena priobio je, zapovjedniku tvrdjave, da su voljne vršiti za ratnu stvar službu. U gradu i u tvrdjavi vlada podpun red, a trgovina i promet načinu se u normalnom težaju. Port Artur je obstarbijen podpuno hranom za 6 mjeseci, eventualno za 1 godinu, aks se bude hranom štedilo. Premda je Port Artur bio potonjih dana podseđen, ipak je pošto za 10 kom uvesti u nj veliku množinu marve, u Port Arturu se zadržavaju takodjer daljnji stanovnici, koji prijevedaju, da je Dalnij uslijed potpore malu štetu pretrpio. Japanci su posmicali Kineze, koji su u Dalnjem plaćali. Japanske predstave stope 24 vrsti daleko od Port Artura s onu stranu stanicu

Inčensa i 3 vrsti daleko od roštilj pred straža. Ordje-onđe došlo je do okršja. Ruski čestoci izjavljuju, da će Japancima valjano zasoliti, ačko navale na Port Artur, koji se drži nečovjekivim.

U Mukdenu, 19. junija. Po pouzdanim vistem zaglavila je na japanskim prevoznim ladjama „Nitashimaru“ i „Sadomaru“ cieľa pješačka pukovnija sa zapovjednikom.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Franina i Jurina:

Fr. Je li Jurino istina, da je grožnjanski plovio nekoj ženskoj više miljari krun profučkal?

Jur. Bravo da je i još bi, da će mu ih dat.

Fr. A zakon? a pravica? a njegovi poglavari?

Jur. Ča neznaš, da j' Talijan?

Fr. Ča j' tomu tako?

Jur. Ma, justo tako!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborne listine za občinu Pulu izložene su od 16. tek. mj. kako to eglašuje načelnik Rizzi posebni oglasima priljepljenim po gradu. Ali smo u predprošlom broju pogriješno javili, da su ve izložene, a to po vesti puljskog „Gornjoljeti“, koji je tu vist prvi donio u dvojici.

Sada, kada se sjetimo znade, da si te listine izložene, preporučamo svim našim istomjenicima, da živo rade među narodom za ove izbore i da na vrem prigledaju u listinama, da li su uneseni u listine ili ne. Kod ovih izbora stupi u ehoru sa ostalim Slavenima u Puli i naša hrvatska pučka stranka, te zatrebala da svaki, kojemu još nisu vran možag izpili i tko nije Talijanima z dželju leće dušu i sreć produo, pristati uz ljudu svoga roda i jezika, a s prezir odbije one pijavice talijanske, koje krv gorku muku narodnu nemilosrdno sišu rade na zator i propast našega puka. Probudimo se dakle jednoin, i na nog braću za vlastili spas i slobodu! Sve na putke i poduke za izbore doje naše vredničtu, kamo neka se izvole izbornici tu svrhu obratiši.

Samovolja sudbenog pristava Savo
Mi Hrvati u Istri morali bi izdavati je i veliki dnevnik, koji bi svaki dan bi pun nezakonitosti i nepodobnosti, počeli njeni sa strane pojedinim c. k. oblasti svake struke, pravna našem jeziku i načnosti. Nema broja a da „Naše Sloge“ ne iznese u glavnim potezima koji prije zakona sa strane jednog ili druga činovnika. Prije nego predjeno ne nezakonitost, koju je počinio g. pristav Savo dne 16. i. r., a pod zaštitom svoje si dačke vlasti, osvrnut ćemo se u kratki na prilike, koje vladaju na ovom sudu kakvimi duhom je nadahnut dio osoblj na ovom sudu. Prije svega moramo ist knuti častnu iznaku g. predstojniku ov

Nastavak u prilogu.

suda, pokr. savjetnika Prinč-a, koji zbilja valjda ne da ponizi hrvatski jezik a kom- promitira talijanski, kad bi tim jezikom pro- stoje zakonito radovalo dava- no mjesto našem jeziku, koje mu i po- Božjem i u hrvatskom pravu pripada. Ali je dobro drugo sudice. Od svih sudaca (pri- tvara) u ovom suđu posve dobro u go- cu i pismu poznaje hrvatski jezik edino pristav g. Savo (ta Dalmatinac je) jedan prislušnik. Ako ima koji kura- tek ovo izjavu, ali je tako prema g. Savu, neznam u koju svrhu, nječe da i on dobro poznavao hrvatski jezik. Od manipulantnog činovnika imada 3 kance- sta koji govore dobro hrvatski, ali samo je jedan, koji znade dobro i bez o grieške napisati slogod hrvatski. Od nevinicara znaju samo dvojica govoriti hrvatski, jedan bolje drugi slabije, ali ni edan nije kadar, da što čestito hrvatski napiše, dapaće ni diktant o, osim možda jednog, koji bi mogao da bez pogreške to napiše. Pitam te, prema ovim pri- likama, može li c. k. kot. sud u Puli sa našim ljudima, sa našim jezikom, za konačno i nepristrano postupati i uređovati? Na ovo pitanje neka odgovore više sud- bine oblasti; jer mi smo s odgovorom na- čisu: nepravda, prema nama naravava se svagdje i od svih, po običaju austrijskih oblasti. Ovi pojavi — dostojni samo ovog nesnosnog prljavog sistema — znaju- de da ne obstoje samo pri ovom suđu, već možda još u većoj i nezakonitiji mjeri širom ciele Istre, a pri drugim c. k. ob- lastima u Istri možda još u bezobraznijoj (da ne rubimo uviek: nezakonitoj) mjeri, to će i oni doskora doći na red.

Prilike dakle, oravoke na ovom suđu, nije čudo da nas sile, da upotrebimo kad- kad i keju ostriju, jer tu bi prestala i Jobova ustrpljivost, tim više, da se s na- šim ljudima u jezičnom pogledu postupna- gora nego sa marvom; dapaće se dograđa- da i našim odvjetnicima, na hrvatske pod- neske, kad kada pošalju ovakvi elementi talijanske rješitbe, kao zaključke za rodište, a pla- težne naloge skoro u v i e k, jer to je po- suo manipulantnog činovničtva, a ne suca. A gaće su druge nepodobštine, koje mora- da tripi naš narod, kao na primjer, dodje- kakovom pisaru ili kancelistu, da mu pre- uzme kakvu tužbu, prituži se hrvatski, ali takav činovnik neznaće napisati to hr- vatski, sastavi to talijanski i tako daju- svi razpravnji spisi od poziva do osude sastavljeni talijanski, a netreba ni spo- menuti, da se razprava vodi, osim riedkih iznimaka, samo u talijanskom jeziku, ad majorem gloriam linguae patriae ita- liece. No ob ovom i drugim starinama, kao kaznenim i drugim tiskanicama govorit- ćemo posebice obrisnije drugom zgodom a sad se vratimo na našeg junaka, koji negde željno očekuje da na njega red- dodje.

Dne 16. t. mj. obdržarao je g. pri- stav Savo kaznene razprave, od kojih dve s hrvatskim strankama, koje su za- branitelje odnosno za privatne uč- stnike imale hrvatske zastupnike. Odmah na početku razprave izjavile koli branitelji toli i stranke, da će rabiti kod raz- prave samo hrvatski jezik. Pristav Savo, počne na to ispitivati stranku, da li umije talijanski, i kako dugo je u Puli. Stranka reče, da talijanski poznaje samo za priku- nužlu i nevolju, i odlučno izjavila da će se kod razprave služiti samo hrvatskim jezikom. Isto stane ispitivati druge stranke, da li znaju talijanski, na što se oni kaže okosne na na njih: kako govorite u Puli, kad do- djete ribu prodavat. (Ovdje ćemo pri- spuniti g. Savu, da našim ljudima ne treba preobucavati se u gospodske haljine kad dođuamo na trg prodavati ribu, da uzmognu talijanski govoriti, jer oni se ne- smame govoriti ni talijanski u svojim ha- ljinama kao što to čini neki gospodin, kad u ovađnjem Gabinetu u pokladama pre- bučen baš u halje istarskog seljaka (dakle hrvatske) prodaje jajca hrvatskim jezikom

tamburu, to jedrimi i skladnimi glasovi učenika, dalo je odlična svome veselju time, da se je pjevom pridružilo tambu- rašem kod zadnjeg komada: „Liepa naša domovina“.

Između prvog i drugog diela pro- grama iznenadio je sve svojimi umjetnim ogajni likarnik Nikola Turato.

Nakon dovršenog službenog diela izrekao je dr. D. Trinajstić javnu zahvalu

u ime občinstva upravitelju, profesorskom

zboru, zborovodjiju i učenicima uz želu, da

bi višekrat přiredili takve večeri.

Nakon toga jesu učenici odjevali još komade: Bože živi, blagoslovi — Na pla-

ninali — Slovenac u Hrvat, a tamburasi odigrali takodje nekoliko komada — sve

to pod ravnanjem učenika Frana Rapotca.

Občeniti je bio glas, i u krugovih,

koji nisu prijazni toliko našemu zavodu,

da tako uspjele zabave još nije bilo u Pažinu. Dokazom nam je vrhu te činjenice i okolnosti, da neki mažikarte proljevaju svoju zuč u puljskih talijanskih novinah.

Znamo međutim, da neke njihove glas-

bene naobražene osobe, služujuć iz bližih

kuća cieli tečaj koncerata, nisu mogle odo-

ljeti, a da se i one pljeskanjem ne pri-

druže odobravanju.

Nas veseli još liepi uspjeh nosili uče- nika. A i sa materijalnim uspjehom se

nemožemo potužiti. Unišlo je one večeri

na ulaznici K 370, dočim su k tomu po-

slom bili pripozlati tom prilikom još sli-

deći prinosi: gg. Vjekoslav Spineti iz

Opatiće, Vinko Zamlič iz Voloskog, Antun

Zidarić iz Savudrije, po K 10, dr. Dinko

Vitezović iz Krka, Matielić Fran iz Boljuna,

Antun Iskra iz Baderne, Barbija Miki iz

Brguda, po K 5, Fran Dukić iz Kastva

K 4, Fran Jurinčić iz Paza i Robert Ju-

rincić iz Brežence po K 3, Josip Vrbka iz

Lanišća K 2.

Sv. Petar u Šumi, dne 16. 6. 1904.

Dugi niz godina stoji u sv. Petru u Šumi hrvatska čitaonica, u kojoj vlasti

uzorni mir i sloga, što bode vrlo u oči

nepriljedne reda i napredka. Oni nemogu

u svojem otrovnom srcu podnijati, što

se članovi Čitaonice znaju pristoje za-

bavljati i ponašati, te radi toga ruju na

sve moguće načine proti Čitaonici samoj;

plačaju svojim vjernim robovom vino,

otitom nakanom, da pomoću Judinog

novca truje mirno pučanstvo. Valjda si

utvaraju u svojoj supljoj glavi, da će svi-

jim neredom postići zatvorene Čitaonice.

Ako imaju tu ludu nakanu, onda još

im posao, pošto stoji Čitaonica na čvrstom

temelju, a u svojoj sredini sakuplja čestite

i značajne muževe, koji se neće dati zlo-

rabititi u nečiste svrhe.

Što si oni nemirnjaci dozvoljavaju,

to već prelazi sve mjerne. Za primjer spo-

menuti ćemo samo to, što se je dogodilo

dne 12. tek. mj. u odsutnosti odbora Čitaonice. Onog dana posle podne sakupilo

se je nekoliko članova iste na prijateljski

dogovor, koji je vršio kratkom plesnom

zabavom. Na jednom prikazu se tih pred-

vratima prostorijah nekoj nukhcani

mladiči, te uzprkos opetovanu opomene

sa strane članova, silom učinio unutar,

uznemirujući svojim bezobraznim pona-

šanjem, te skrajno vrednjajući izrazi kao

talijanski fakini, mirne članove čitaonice.

K tomu još nosilo se je vino iz kuće

Gjorgisa pred vrata Čitaonice, gdje su svi

nemirnjaci pili, kriali, vredjali članove

čitaonice i slično. Priopovjedala nam vje-

rodstočna osoba, da je čak neki starac

— krunel — koji već jednom nogom nad-

grobovni visi, dražio onu rulju rječima:

„In sombra bravi giovanotti, se ge

pur dispetti!“

Sve ove stvari morale bi bili dobro

poznate, kao što i zbilja jesu onoj oblasti,

koje se to tiče, ali ona se ipak neće da

miće, kao da ne haje za mir i red, već

pusta svojim „vrednim“ miljenicom prosto

polje, noha se kao pravi fakini izkuša. Da

nije već došlo do sukoba ima se zahvaliti

jedino našim mirnim mladičem, koji se još doseče nisu udostojali, kako bi valjalo odgovoriti onom dugom mladiču, koji je već par puta sjedio u rovinjskom zatvoru.

Hrvatska čitaonica je društvo potvr- djenje od c. kr. vlade. Zato nemožemo shvatiti, kako mogu mirne duše gledati sve ovo oni, koji su pozvani, da paze na mir i red kotaru. Mi znamo, koji su moralni kriveći i koji si potopno ruke slavodobitno ribilju, ali neka paze, da se polica ne obrne, te i njim dodje crni petak.

Nebude li oblast htjela već jednom učiniti kraj ovim neprestanim neredom u ovom pučanstvu, nebude li zabranila kri- čanje, urlikanje, porabu noževa, pučanje revolverima itd., nebude li upozorila Fe- liksa Giorgisa, da nije njegova krema na placi, nego u kući, tada bi moglo doći do zlih posljedica.

Svršavamo rječima: tko ima oči, neka vidi, tko ima uši neka čuje, a tko je tu, da pazi na red, neka vrši svoju dužnost, dok je još doba.

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Svimi razornim čini- župe upravitelja Degrassi, svimi novo- tarjumi, koje je uveo u devet mjeseci što je kod nas, svim ukidanjem slovinskoga, a uvodjanjem latinskoga i talijanskoga jezika u našoj crkvi, bio je dražen i upravo izazivan naš puk. Više put se je pritužio kod biskupa. Biskup ih je mirio i obećao njim koja sta. Degrassi je svoj razorni posao tjerao dalje.

Na dan Tjelova posle sv. evanghelja, okrenuv se prema puku, rekao je, da mu ima priobčiti tri stvari. Treća među timi bila je ta, da je proglašen talijanski dekret, kako reče sam, dobljen od biskupa; i razumačio ga hrvatski. Biskup da nalaze u tom dekretnu, da se ima na tjeleovskom obhodu ili pro- cesiji pjevati sv. evangelijski latinskim i nikim drugim jezikom,

I taj nalog je Degrassi dakako izvršio.

Sad nek si svatko pomisli, kakvo bijaš razpoloženje duhova među našimi ljudima, u našem mjestu, gdje na 1200 stanovnika ima jedna talijanska obitelj, i ta od male priseljena, i gdje su tri droge obitelji u kojih se više manje takodje talijanski govoriti, a gdje se u svih ostalih samo hrvatski govoriti!

Razdraženost traje odkad je došao Degrassi, za kojega znaju da je bio nemoguće u Vispjanu, i odkad ukida što je svetoga ljudem. Porasta je, kad se je nješto govoralo dan dva prije o tom što se je imalo na tjeleovo dogoditi. Bila je još veća, kad su čuli da njim biskup nji- hov „viši duhovni pastir“, piše talijansko pismo, i kad su razbrali iz protomađenja župe upravitelja, o čem to pismo govoriti. Dosegla je svoj vrhunac, kad je pop zapjevao „Dominus vobiscum“ pa „In ilium s. evangelii“ — što se u Ka- šteliru od pamtieka nije do- godoilo!

Sve se je uzkomešalo. Mnogi su upravo kuniši, mjesto da mole i pobožno prisustvuju obhodu. Mnogi su se pokrili. Mnogi razjareni, da tamо nevrednjuju Boga, otišli su bud sami, bud vukuć od tamо svaju dječecu, koja su se toli radovala tomu danu.

Sam postupak razumačili su oni neki pojedinci, koji su iza toga klicali: Viva Italiani! — i to kao odgovor na srđu koja je vladalica čitatoga onoga dana, kao i slijedećega i daljnog, i kako traje i danas medju pukom. Viva Italiani! Flapp, De- grassi, i sv. oni u kojih službi stoje!

Viva Italiani!, koj rabe crkvu, vjeru, službu Bjaju, sv. obrede, za posvetne brutalne svrhe, za iznarođenje hrvatskoga naroda! Viva Italiani! u službi talijansko politike u Istri!

Naši ljudi mirnije čudi mirili su one koji nisu tako mirne čudi, i imali su posla dok su ih bar malo umirili, rekav im da

Pazinski kotar:

Konec ratu gimnazijalnih učenika u Pazinu, priredjen dne 15. t. m. u vrtu gospođe I. Stranić, imao je u svakom obziru krasan uspjeh. Vrt bio je natlačen občinstvom. Bilo tu preko 600 osoba gospodske, seljačke i radničke ruke, sve u najboljem skladu. A i izvan vrta bilo mnogo slušaoce, koji iz raznih obzira nisu bili ili mogli u vrt.

Nastupilo je 23 učenika u tamburaš- kom, 24 u pjevačkom, a 12 u guslačkom zboru. Svimi saborovi ravnao je gimnazijalni učitelj glazbe Br. Fridolin Stöckl.

Nastup učenika bio je skladan, a proizvajdajući pojedini komada dočjerano, te je občinstvo iz svakog komada dalo izraza svome odobravanju živim pljeskom i povici. Na občeniti zahtjev bili su ope- tovani komadi: Jadranško more, Predobri Bože i Stante zvezde, u kojem posljednjem komadu pjevali su bariton solo učenici Fran Rapotec i Rafael Mohnić veoma lijepo i točno.

I u guslačkom zboru opazio se ove godine znatan napredak prama lanjskoj foliji u stalnosti hrvatjanja, koliko u točnosti izvedbe.

Burnu aklamaciju želi su učenici Josip Čeh i Rikard Ružić. Prvi svojim jakim glasom, slobodnim kretanjama i umjesnom mimikom znao je izazvati sveobču veselost u „Ciganin hvali svoga konja“, te pošto je občinstvo zahtjevalo da opetuje, predavao je sa istim uspjehom drugi Šaljivi komad: „Baba na sudu“. Drugi, Rikard Ružić, koji je u 1. gimn. razredu, a došao u nj iz cirilo-me- todijiske škole u Kašteliru, prikazao je u komadu „Dizimo škole“ čuvstveno i sli- kovito živu čežnju tolike istarske djece za školama, te je mnogom od slušalaca za- iskrilo se oko od gauča.

te ići pritužiti se k biskupu. Nisu najma i jasno i ekselencu biskupu Flappu i njemu pravo vjerovati, da bi biskup bio pisao govin pomoćnikom i onim, kojim svojim onakova pismo kako njim ga je Degrassi protumačio.

I išli su k biskupu, kakvih 20 njih, dne 4. t. mja.

Počeo je govoriti jedan od mirnijih župljana. Rekao je: Dosli smo presvetili Vam se. Vi ste nam obećali u pritužiti Vam se. Vi ste nam obećali u nječki prilika, da će nam se sv. evangelijskoj pjevali našim slovinškim jezikom, a na Tjelovo pjevali nam je upravitelj sv. evangelijskim jezikom. Biskup će na to: „Papa“ je već davno odredio, da se u crkvi nema r. bili dva jezika. Za to sam ja dao nalog župe upravitelju, da već nejma pjevali sv. evangelijskim jezikom nego da ga ima pjevali latinski.

Prije spomenuti župljan odvrati mu: Kod nas se je uvek pjevalo hrvatski. Mi imamo hrvatske knjige stare 200 godina. Puk je latinskim pjevanjem jako razčaločen, da ljudi je.

Biskup odgovori: Nemogu pomoći, „Papa“ hoće tako, a svaki papa ima svoju moć, i može odrediti kako hoće. Kao pravi kršćani valja da slušate crkvene poglavare.

Jedan od odslanjaka reče na to: Ako nam uzmete naš jezik u crkvi, onda neće nam ni svećenika ni crkve. Nećemo ni znati za svećenika, tja s njim. Postat ćemo makar socijalisti.

Biskup njim: Budite šta čete! — U ostalom i pokojni vaš župnik Pelhan pjeval je sv. evangelijski latinski.

Oni biskupu: Nije istina, ne, ne!

Biskup njim: Jest!

Oni biskupu: Ste ga čuli pjevati? Mi jesmo, i pjevalo je uvek iz ščaveta u našem jeziku. —

Biskup njim: Sada valja da slušate ovoga župe upravitelja! Ako njega ne slušate, neslušate ni mene!

Oni biskupu: Nećemo ni njega, ni Vas, ni nikoga u tih stvarih. (I nesmijete, ur.) — Na Tjelovo bi se skoro nesreća dogodila. A što nije onda, moglo bi se druga. — Svaka nesreća koja se dogodi, bit će pop kriv.

Biskup njim žestoko i tukuci se po prsih: Ja sam mu dao nalog da čini kako je na Tjelovo činio, jer tako hoće „papa“.

Oni biskupu: Sta samo za Kaštelir hoće sada papa, da se tako radi?

Biskup njim: Papa hoće za sve, i već je za sve naredjeno. Al ja nemam svuda svećenika, koji bi me u tom slušali.

Oni biskupu: Ako je tako, onda je najbolje, da se crkva zatvori. — Sve ono zlo, koje se je dogodilo prigodom procesije na Tjelovo, nek pade na Vas i na Vašu dušu.

Izričući to, pokrili su se i odaljivali, dočim ih je biskup tamno gledao. —

Opažam, da je na ljudi čudan utisak učinile, što je biskup uvek radio rječ „papa“, a nikad „sv. otac“ ili „sv. otac papa“.

Opažamo na dalje, da su se ljudi kasnije pogovorili, i učinili daljnje korake.

Ako budu više crkvene oblasti vjerovale biskupu Flappu kaošto vjeruje biskup Flapp, hotice ili nehotice, Kaštelirskom reformatoru exscatru Degrassi-u, i delegatu Mekisu i još dvojici trojici; ako se te više crkvene oblasti nebudu obazirale na opravdavanje pritužbe i želje i molbe čestitih Kašteliraca; ako budu više vjerovale dvojici trojici odredjenjima i u obće pripadnika talijanske politike; ako odobre postupak Degrassi-a i Flappa i nedaju puku sto ga ide — onda se može očekivati svega, al ništa dobra za katoličku vjeru i crkvu.

Mi ćemo se na ovo, i što je s tim u svezi, još svratiti. Za sad kličemo glasno

je od ostale šestorice jedan ni simo ni tamo.

Dne 27. t. mja. biralo se je II. tielo. U tom su tielu imućniji i neodvisniji posjednici, koji se ne daju tako lako ni potkupiti ni prestrašiti. Kod izbora u tom tielu sudjelovalo je 169 izbornika; za istarsko-hrvatske predložnike glasovalo je 87 a za talijansko-sărenjačke 82 izbornika.

U tom tielu pobjedjeno dake za 5 glasova većine izabralo 10 najvećih naših korenjaka.

Možete si misliti, da su naši protivnici u ovom tielu napeli sve žile ne bi li nas bacili iz sedla, ali im to nije pošlo

za rukom. Malena većina od 5 glasova dade se protumačiti tim, što je naših ostalo 90 kod kuće, dočim su glasovali svi protivnici i gluhi i sliepi, gobavi i stari i mlađi. Izborna komisija postupala je nepravdedno i prisrano predviđajući propast svoju u tom tielu. Komisija ta zabacila je mnogo naših glasova, budući da ne poznaj sad jednog sad drugog izbornika. Premađu snaši čestiti povjerenici gg. Ante Tončić Cekin i Fran Milanović proti takovom nezakonitom postupanju često prosvjedovali, ipak se nije komisija dala skloniti na pravedno postupanje. Upozorio je komisiju često i odslanjnik političke oblasti g. Dr. Škabrine, ali i njegove opomene ostaše neuslišane.

Nakon toga sakupili se naši narodni pravci, da te liste skupno izprave, i potrebite reklame proti istim na vrijeme ulože. Naše reklame odbiše sve redomica na obćini, ali mi uložimo daljnje reklame na političku oblast u Poreču, koja ih je većinom uvažila.

Protivnici naši nisu doduće znali za naš rad, ali su ipak slutili, da se mi vratimo, te su sad jednom sad drugom od naših prvaka predložili, da sklopimo snjima kompromis.

Stari načelnik Fortunato Antonaz bio se sa svojim nešto popravdao te bojeći se za načelniku stolice, laskao se našim, da bude li imenovan opet načelnikom, da će pristati uz istarsku hrvatsku stranku. Možda mu je povjeravao kakav dobitčina, ali oprezniji naši pravci ne povjeravaju mu značaj, da vuk dliku mjenja, ali čudi nikada.

Medjutim napao je načelnika u talijanskom listu „Il popolo istriano“ u Poli, kako vele Timeus, da Šuruje sa protivnicima, da valja biti na oprezu, jer da prijeti talijanstvu Oprilja velika pogibelj. Tim bijaće upozorenje talijansko političko društvo za Istru, te je odmah doletio u Oprilji predsjednik Bennati, da zavladajući braću pomiri. To mu nije pošlo za rukom prvi put, pak se vratio opet jednom ovamo i kačno mu uspjelo složiti razkolnike i izmiriti posvadjene — kao što je to već bilo javljeno u Vašem členjenom listu.

Kad bijahu stali, da su sve pripravili kako će naše izvanjske občinare opet jednom nasamariti, razpisala izbore. Čedan dana prije izbora raznesao je občinski službeni pozive, ali ne svim našim, jer su mnogi naši sami moralni po te pozivnice ići na obćinu.

Izbor bijaše urežen za III. tielo dne 25. i 26. maja o. g.

Mi smo znali, da će nam biti težko već sada pobediti u ovom tielu, te smo glasovali za mješovitu listinu, sastojecu od Hrvata i Talijana; a tako su glasovali i nekojni protivnici. U ovom tielu pristupilo je u izboru 380 izbornika, od kojih je glasovalo za protivničku listinu 226 a za našu 154. Talijanski pomeli su što no rječ, metlom sve svoje na biraliste, a to pjam ne bijaše jeko težko, jer su u tom tielu siromašni i od talijanske gospode više manje odvisni občinari.

Premda je razlika u tom tielu za 72 glasa, mi smu zadovoljiti tim uspjehom, jer je to liep znak, da i ovde napredujemo. Uzvi li se pako, da je naši ostalo kod kuće preko 270, tada se može gojiti dobru nadu u bolji budući uspjeh. U ostalom od 10 izabranih u tom tielu pripada četvoricu njih našoj narodnoj stranci dočim

nu mi mu te pobjede ne zavidjamo, jer ono znači talijanski nazadak a naš napredak u onoj občini. Toga nam nitko neće nemože, naši bo odlučni i postenih muzeva nije još sjedilo toliko u občinskom zastupstvu u Oprilju.

Ludo bi bilo, da se idemo na ovom mjestu narodnini protivnikom za buduće groziti ili sebe hvaliti. Neprijatelj naši neplaše se stalno naših grožnja, ali će se plašiti i uplašiti našega rada, naše odutljnosti i naše ustrajnosti — budemo i znali svega toga u buduće razoriti i pokazati.

Naš budući uspjeh odvisiti će od nas samih. Podučimo i prosvjetlimo neke i zavedene; oslobođimo od krvopija zadržane u odvisne, pa eto nam gotove pobjede. Neuka, odvisna i malodušna čovjeka lako će prevariti i zasljepliti, ali kad budu svi naši izbornici znali kazati talijanskoj gospodi: Mi smo pred zakonom Vama jednaki, ako smo vam dužni nismo vaši sužnji, platiti ćemo vas posleno, ali vam se više ne prodajemo; mi ćemo sami gospodariti s našom sirotinjom i netrebamo više vašega tutorstva — sunit će sunce i pred naša vrata.

Voloski kotar:

† Vinko Marjanović. U Kninu preminuo je u noći od prošloga četvrtka na petak Vinko Marjanović u 56. godini dobe svoje. Bio je rođen od oca Hrvata polučenog iz Dalmacije i majke Hrvatice iz Kastavštine. Otac mu je već davnog umro, majka živi i danas; još dosta zdrava nadživjela je sinsto. Vinko bio je svoje doba nejliko godina na gimnaziji na Rieci. Ne se pomanjkanja talenta nego s dragih uzroka zapustio je gimnaziju. Bio je vojnik naše mornarice i kao takav mnogo je svetao, te mora među njegovim spisim biti i raznih opisa. Kratko vrijeme bio je u jednoj odvjetničkoj pisarni u Baranovici, a onda je stupio u občinsku službu u svojoj rodnoj pokrajini, i ostao u toj službi do svoje prerane smrti. Kad god je služio, tu su se ga ugodo spominjali i još se ga spominju. Veprinačku občinsku upravu bio je kao tamošnji tajnik postavio u takav red, da tokova nebjijaše ni prije ni poslije. Kad se bijaše dobilo občinu Pazinsku, pozvan bi on tamo za tajnika. Pokojni tajnik bijaše desna ruka nezaborovnoga i ja već više godina preminulog dra. Ante Dukića, i drugih tamošnjih občinskih načelnika. Težko su ga od tamo pustili, al on je molio i zadobio službu ravnatelja kancelarije u svojoj rodnoj občini Kastavskoj godine 1895. I ona ga je trebala. Od tada jedva si mogao i pomisliti občinski ured bez Marjanovića. Riedki bijaše dan, i taj tako rekuć izvanredan, kad nije bio u uredu od rana jutra do kasna večera. Njegovi sastavci bijaše doista nješto dugi, ali njegov stvarni, i na zakoni osnovani. Stalno bio je jedan najboljih občinskih tajnika u Istri. U društva je malo zalazio. Osim narodnih zabava, jedina mu bijaše zabava nadjeljom po podne setnja sa svojom gospodnjom. Živio je za občinski ured i za svoju obitelj, koju je ljubio kao pravi suprug, odnosno sin i otac. Za sobom ostavlja naime suprugu, majku 86 godišnju staricu i dva sina. Starici mu sin poznat je i širemu hrvatskomu občinstvu. Proganjalo ga lanjskih nemira u Banovini, i on je morao bježati pred hjesnilom Khuenhovom u Beč, u Ljubljani, i drugamo dok se nije nastanio u Dubrovniku kao urednik „Crvene Hrvatske“. Tu sad boravi sa svojom mladom i ljubezljivom gospodnjom rođenom Mrzljak. Mladji Danilo je gimnazijalac na Sušaku. Blagi pokojnik radeći marljivo kao občinski činovnik, i nezlijtevajući za se ništa osobita, zadovoljavajući se malim, nije imao vrucne želje, nego da uzgoji svoja dva sina, dakkako kao Hrvate, i da prehrani nesamo svoju suprugu nego i svoju staricu majku. I obzirom više na nje nego li na se zauzimao se je zadnjih godina i on, da se

† E
narodni
otvoreni
narodni
Buković
posebni
zasvijed
onija,
rukama
kojem ē
i zadnje

Po
Ijače 18
Kati Ka
je Isuk
vrbnič
Volarić

Pu
niku i
svog p
koji se
1869. Z
poduča
sv. Fra
javne i
gimnaz
vršio i
razreda
odavle
Gorici,
tri god
započeo
Ivan Je
njegova
Valun
obolio.
Ilijau
lestnog
priprav
kojega
Iza do
novan
Pagu,
Novaj
nekoje
nauci

stvori zakon po kojem bi občinski činovnici i njihovi preostali imali pravo na mirovinu. I u bolesti, koja je trajala od Oduha do 16. t. m., tra ga je misao za svoje neobskrbljene. Suzami u očiju uzdisao je: da bih živio bar dobro dok bude stvoren mirovinski zakon občinskih činovnika. Sironah niže ga dočekao...

Bol supruge, majke i sinova pokojnikovih svak može pojimati: kako je ljubio on njih, tako su ljubili i oni njega. I sa višenki pokazali su svoju žalost, a mladi sinak Danilo, praćen rođakom A. Dukićem, potrijepratio truplo svoga dobrog oca, dokim sin Milan nije mogao dospijeti k sprovodu. Al žalostni nisu samo oni, već svu koju su ga poznavali. Iz Vrpinadice občine došlo je nekoliko muževa, da pokojniku izkažu poslednju počast. Iz Pazina došao je u ime občine tamošnji občinski tajnik g. Žic, te u ime iste postavio vjenac na lice. Občinski glavar dao mu je takodjer vjenac na zadnji njegov put; a tako i občinski činovnici. Neki su na njegovu uspomenu podarovali Bratovšćinu hrvatskih ljudi u Istri. Občinski odbor držao je prilikom smrti Marijanovićeva posebnu sjednicu, u njoj izrazio svoju žalost, i odredio još koja sta. C. kr. kotarsko glavarstvo dalo se je zastupati kod sprovoda po svojem tajniku. Iz Voloskoga dosli su k sprovodu dr. Pošćić, občinski blagajnik Luznik, nadglednik cesta Marušić, koncipijent Brajša. Kastav bio je zastupan po svojem gradjanstvu, a ciela Kastavština po svojem glavaru, občinskim savjetnicima, mnogili občinskih zastupnici i županii, kao i raznih drugih. Opislo obavio je veleć. gosp. župnik-dekan praćen sa obujicom gospodom kapelani. Svi zajedno ponosili su se za pokojnika i nad grobom, trusili grob sa zemljom, roneći suze i kličeći: Vinko, lahka Ti bila zemlja! — (Bolnomu pokliku pridružuje se i naše uređništvo).

Lošinjski kotar:

† Pop Niko Butković. Pjesnički i narodni naš Vrnik pjeva i opet nad otvorenim grobom jednog svog sina pjesmu naricaljku. Plaće nad grobom popa Niku Butkoviću, koji je svoje rodno mjesto na posebni način ljubio i tu ljubav djelima zavjedočio. Pokojni Butković bio je modju oninju, koji su Vrnik oteli šarenjačkim rukama i privili ga u narodno kolo, u kojem će ostali dok bude u Istri tužnji i zadržati Hrvata.

Pop Niko Butković rođen je 27. veljače 1848. od seljačkih roditelja Ivana i Kati Katunar, a još istoga dana rođen je Isukrstu u svetom kratu po tađanju vrbičkom župniku-dekanu pok. Petru Volariću.

Pučku školu izučio je dieonom u Vrbniku i Krku, a dieonom opet u Cresu kod svog pok. strica popa Niku Butkovića, koji se preselio Bogu na istinu 22. lipnja 1869. Za prvi i drugi gimnazijalni razred podučavali su ga privatno oo. trećoredci sv. Franja u Krku, a za tim je položio javne izipse za ova dva razreda na senjskoj gimnaziji s dobrim uspjehom, gdje je dovršio i treći razred. Četvrti do osmoga razreda dovršio je na riečkoj gimnaziji, a odavde je posao g. 1864. u bogoslovije u Goricu, gdje je ostao tri godine. Nakon tri godine svog boravka u sjemeništu zaporio ga je g. 1867. pok. krčki biskup Ivan Josip Vitezović i posao kao pomoćnika u njegovom stricu, tadašnjem župniku u Valunu, koji je u to vrijeme bio pogibeljno obolio. Ovdje je ostao godinu dana obavljajući župničku službu mjesto svog bolestnog strica, podučavajući djecu u školi i pripravljajući se za zadnji bogoslovni izpit, kojeg je položio u senjskom bogosloviju. Iza dovršenih bogoslovnih nauaka bježi imenovanu kapelaniju u Novoj na otoku Pagu, gdje je zajedno i učiteljevao. U Novoj je pripravio u početnim naukama nekoje mladiće, koji se kasnije posvetili nauci i danas se broje medju inteligenciju,

te mu sa harnošću priznaju njegov trud. Ovdje je ostao od god. 1868. do svibnja 1871. Za njegovog kapelanovanja u Novoj si župnikovao je tamo pok. Ivan Bogović, koji je svog kapelana zavolio ljubavlju brižljivog oca. Ali ova ljubav ne potraja dugo. Župnik Bogović oboli i ode na ličenje u Mali Lošinj gdje i umre oko god. 1869. Župnička skrb sada bje povjerenja kapelanu Butkoviću do dolaska novog župnika Jurja Maračića. Ova je njegova služba trajala samo četiri mjeseca, ali je bila vrlo težka i naporna. U župi se je porodila zarazna bolest i Butković je u zajednici s lječnikom pok. Ergovcem obilazio kuće svojih župljana po čitave dane i noći pomažući i krepeći bolestnike duševno i tjelesno. Boravak u Novoj ostao mu sve do smrti drag i mío, pa je među svojim prijateljima vrlo rado o njem govorio. Za svog trud u Novoj dobio je polivalno pismo od dalmatinskog namjestnika i krčkoga biskupa. Lječnik Ergovac je zavolio i sklopio s njim uzko prijateljstvo, koje je potrajalo do Ergovceve smrti. Isti ga je Ergovac uputio donekle i u lječničtvu, kojim se kasnije u prigodi i posluživao. Godine 1871. u svibnju dočarao Butković u svoju radno rojstvo, dragi mu Vrnik za duhovnog pomoćnika i pučkog učitelja, gdje je ostao u istom svrštu do god. 1875. Ove se je godine podvrgao izpitu usposobljenja za učitelja na koparskom učilištu, koga je položio izvrstnim uspjehom, pa još iste godine napusti dušobrižničku službu i posveti se posve školi. Učiteljevao je u Vrbniku od god. 1875.—1881., onda u Dobrinju od god. 1881.—1884., koje je godine bio imenovan ravnateljem pučkih škola u Kastvu gdje je ostao sve do svoje smrti. U školi je bio uvek strogi, ali i pun ljubavi do svojih učenika, pa su ga ovi i ljubili kao oca.

Kakovim je marom i trudom vršio učiteljsko zvanje i kako je baš u tom učištu vredno je napomenuti sledeće: Školske godine 1873.—1874. izabrao je tri djetaka iz svoje škole u Vrbniku, svoga nećaka Jakova Dminića, sada začasnoga savjetnika krčkog duhovnog stola i župnika-dekana u Vrbniku; Ivana Žica učitelja u Polju; te Ivana Mahulja, učitelja u Dobrinju, podučavao ih u gimnazijalnim naucima, pa su sva trojica položili izpit na senjskoj gimnaziji dobrim uspjehom. Baš se je čuditi uznatnosti pokojnikovog one godine. Uz dušobrižničku službu učio je djecu u školi, a onda mjesto odmora poslio objeda i većere podučavao je još ovu trojicu. Koli netjak Jakov, toli ostala dvojica ostali su mu zahvalni do groba i čestili ga kao svog oca i dobrotnora. Učitelj Mahulja kad je dočeo za smrt Butkovićevu ovaku je brzjavio rodbini: „Svoga najvećega dobrotnora gorko žali nekadanji učenik Mahulja“.

Pok. Butković nije bio samo vrstan učitelj, on je bio i izvrstan rodoljub, pun odusevljenja za narod u Istri. U svom bistrom i pronicavom umu uvidio je, da se Hrvati u Istri neće nikad osloboditi talijanske naizjeze, ako ne budu imali vlastne inteligencije, spretnih vodiča, koji će narod voditi u boji proti neprijatelju, pa je s loga davao, ne kako običavajući drugi prilikom nove godine u dobrotnorne svrhe po koju desetaču, on je davao na stotine kroz celi svoj život, on je odgajao u tu svrhu mladiće od svoje rodbine. Punim pravom se za njih može reći, da je živio za mladić. Prvi je odgojio svog netjaka Jakova Dminića. Prigodom mlade

mise ovoga g. 1884. pok. vrbički župnik-dekan Matanić, pokojnikov suđenik i prijatelj ovako je nagovorio mladomisniku sa propovedaonicice: „Spomeni se danas i tvoj ljubljenog ujaka popa Mika; olac i majka su te rodili, a on te je odgojio do svetog oltara priveo“. Kasnije kod stola odgovorio je pokojnik na zahvalju misterijom: „Mili netjace! zdravici netjaka Jakova ovo: „Mili netjace!“ Opelujem ti rieci gosp. župnika, da odgo-

jio sam to i postao sam ti pravim otcem, ne zaboravi nikada moje ljubavi; ali ako si meni što dužan za svoj odgoj, dužan ti i ja, tvojemu preujaku, a mojemu stricu pok. plovani Botkoviću, jer da nije on mene odgojio, ne bih bio mogao ni ja tebe. Ovaj plemeniti čin tvoj preujaku nasleduj i zajedno sa mnom nastavi. Ti si za sada jedini, koga sam ja odgojio, ali ne ćes biti zadnji, ja kanim još više netjaka odgojiti, da iz ovog korena ne usabne deblo na meni i tebi, nego da žive, uspijeva, raste i množi se od koljena do koljena“. Pokojnik bio je uvjeren o ovoj svojoj želji i nakani, koju je vidiо danac i noći pomažući i krepeći bolestnike duševno i tjelesno. Boravak u Novoj dobio je smrt. Odgojio je još jednog netjaka popa Iva Butkovića, od koga se danas sutra mnogo nuda i crkva i domovina, te netjakinju učiteljicu Katicu Brusić, netjaka pak Jakov odgojio je svog hrata popa Josipa Dminića.

Ove je svoje netjake odgojio o svom trošku, u izskolao je još i bio skrbnikom Franji Jelisiću i filozofu Ivanu, te školu lječnikinju Damicu Vlah. Ako i nije škola ovih o svom trošku, ali se je innoga za njih starao, što mu oni sa zahvalom i priznaju.

Od početka svog boravka u Kastvu bio je pokojnik odbornik „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“ i član kolarskog školskog vjeća u Voloskom, koj je časti uveća dužno vršio; a pred godinu dana imenovao ga je tamošnje učiteljsko društvo svojim predsjednikom.

Ovo je po prilici životopis pok. Niku Butkovića, koga je njegova sedamnaest god. 1881.—1884., koje je godine bio imenovan ravnateljem pučkih škola u Kastvu gdje je ostao sve do svoje smrti. U školi je bio uvek strogi, ali i pun ljubavi do svojih učenika, pa su ga ovi i ljubili kao oca.

Niko Butković bio je uzor-svećenik, vrstan učitelj i žarki rodoljub, pa mu zato hrana uspomena!

Pišu nam iz Malog Lošinja, dne 18. t. mj. Danas je pod bubenjem na gradskom trgu i oglasima na uglovima zabranila ovdješnja občina pjevanje kroz dan i u noći; i to po svim gradskim ulicama i na svakom mjestu kud se deosele orio naše pjesme jek — Policija — u koliko se nas tiće — mardjivo vrši svoju službu, te se zaletava čak u dvorove privatnika, braneće pjevanje i plaseć globom do 20 K. Ljuto ih boli, što je u poslijevremenu naša pjesma poplavila Lošinj, pa hoće da ju na laj, do sele ne čuveni način ugušće. Nego narod se nedu, te se sa prozora i stanova i nadalje ori hrvatska pjesma, a mladež naša, naši sokolovi i milje lošinjske vile trobojnicom na prisima četu gradskim ulicama.

Da najdostojnije odvratimo toj skrojnoj samovolji i strahovadi naše Slavne občine, pozivljeno rodoljube, mo kud živili, da se pod lozinkom „naprired za spas Lošinja!“ sjete naše velezaslužne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

U to ime polazem, elo prvi, u blagajnu ovjednoje Podružnice svoj maleni obol od 2 K čvrstom nadom da ne ču ostali osmijen. Naprired za spas Lošinja!

Razne primorske viesti.

Srebrni pir. Iz Trsta nam pišu: Dne 21. t. m. proslavila je rodoljubna obitelj g. dr. Frana Mandića riedku obiteljsku svećanost: taj dan slavila je maline srebrni gimnazijaci i abiturienti susjedne rodbine Mandićeve srebrni pir dr. Frana Mandića i njegove gospodje Marije rođ. pl. Pickel. Zahvalna dječja poklonila tom prigodom svojim roditeljima zvonjenicu u Dječjeg podpornoga društva u Pazinu. Živili! Samo naprired u vršenju svojih vlastitih i domoljubnih dužnosti!

Svojim dobrim roditeljima
prigodom njihova srebra pira
21. 6. 1879. — 21. 6. 1904
Ko svježa cvjetna mirisava kita,
Sa punim srcem ljubavi i hara,
Vaš „porod“ danas skromnimi sa dari
Na grud se Vama roditelji hita.

Od Boga svako dobro Vas čestita —
Neh nebo trajnim zdravljem Vas obdarí,
Ko do sad vatrom svetom neka žari
Srdača Vaših čuvstva plemenita.

Za dobro, što nam „dobri“ učiniste
Ko suho zlato cienit čemo znati,
Sve trude Vaše i namjene čiste

Nek obilato Bog Vam dobiti plati —
Kroz život vas nek ova naša želja
Uzrok bude Vašega veselja!
Zahvalna dječa, Ante, Josip, Marija,
Milena, Danica.

Tim željama i čestitkama priključujemo se i mi uz iskrenu želju, da bi se danas 25 godina slavio u toj rodoljubnoj obitelji zlatni pir supruga Marije i dr. Frana Mandića.

Počastnim članom „Slavjanske Čitaonice“ u Trstu bio je imenovan na zadnjem glavnoj skupštini toga društva, obdržavanog u subotu na večer, poznati naš rodoljub i osobiti prijatelj našeg naroda u Istri g. Gjuro Vucković, trgovac u Trstu, za njegove izvanredne zasluge za našu narodnu stvar u Trstu. Nase srdačne čestitke počastnom članu i odličnom rođoljubu!

Mjesto asistenta solnoga uređa. U okružju financijskog ravnateljstva u Trstu raspisano je mjesto asistenta solnoga uređa u IX. plat razredu. Propisano podrijetljene molbe valja odaslati tečajem 4. četvrti — racunajući od dne 8. o. m. predsjedništvu financijskog ravnateljstva u Trstu.

Novi pomorski kapetani. Kr. pomorska vlast na Rici imenovala je kapetanima trgovacke mornarice slijedeće pomorske poručnike: gg. Antuna Blažića iz Vrpinca, Gustava Brelića iz Rieke, Vjekoslava Mikulića iz Bakra, Pasku Perovića iz Kostrene (Sv. Lucija), Ljudevita Randića iz Kostrene (Sv. Barbara), Srečka Stiglića iz Bakra i Matu Tonkovića iz Kostrene (Sv. Barbara). Ista oblast imenovala je slijedeće poručnike: gg. Alcida Valčića iz Lovrana, Marku Nikolića iz Lovrana i Aleksandra Melichera iz Madjarske.

Počastni kanonici tršćanskog kaptola. Službeni list priobuđuje da bijahu imenovani počastni kanonici tršćanskog kaptola veleć. gg. Matej Šila župnik-dekan u Tomaju, Josip Zupan župnik-dekan u Dolini i Antun Lupetina, župnik sv. Antuna u Trstu.

Na velikoj kralj. gimnaziji na Sušaku obavili su po prošlog tjedna izpit zrelosti. Polagalo ih je 37 mladića. U neobično dobrom i od nadzornika posebice poohvaljenom dotičnom osmom razredu nijedan nije propao. Njih šest ima popravak iz jednog predmeta, poslije dva mjeseca. Pet je odlukaša, a 26 ih je načelo prosto prošlo. Medju njima ima ih 15 iz Istre i kvarnerskih otoka. Mi svim iz sreću čestitamo. Osobito pak onim iz I-tre, među kojimima ima takodjer odlukaša. Kako su redovito svršili gimnaziju i položili izpit zrelosti, tako nek nastoji da svrše i više nauke, bilo bogoslovne bilo koje mu drago svjetovne, i polože bez ikakva oključujuće odnosne izpitu. Istra treba naših izobraženih ljudi u svim strukama. Korist i samoga naroda zahvaljuje da budu postojani u marljivosti, i da učine sve nužno, eda eim prije medju narod bilo u kojem svrštu dođoju.

Taj u naucih polivaljeni razred pojavljuje je i u stvarnom domoljublju. Sada srebrni gimnazijaci i abiturienti susjedne rodbine Mandićeve srebrni pir dr. Frana Mandića i njegove gospodje Marije rođ. pl. Pickel. Zahvalna dječja poklonila tom molitljivi Družbi sv. Cirila i Metoda i prigodom svojim roditeljima zvonjenicu u Dječjeg podpornoga društva u Pazinu. Živili! Samo naprired u vršenju svojih vlastitih i domoljubnih dužnosti!

Razne viesti.

Parobrod „Ante Starčević“. Dne 8. mja. oko 10 i pol sati u noć došao je iz Chioggie na Rieku novi parobrod „Hrvatskoga parobrodarskoga društva“ u Senju, „Ante Starčević“, te je pristao u Barševu luku. Parobrod je veći nego „Hrvatska“, lijepe forme. Na obali ga je dočekalo i pozdravljeno mnogo Hrvata, te je kapetanu Petru Pajkuriću, koji je nadzirao njegovu izgradnju i ovama ga doveo, bio predan vjenac sa hrvatskom trobojnicom, uz klanjanje i pjevanje hrvatskih pesama. Drugi dan je parobrod odpočeo svoju putujuću niz Hrvatsku primorje.

Iz Krapine (Hrvatska), pišu nam: Stvari okrenuše inače, nego li se je očekivato. Ljeđilište se je moralo za polovicu povećati, a da se uzmeeno zadovolji svim zabilježevom. Setošte, gdje su setali gosti jer je u poslijepo uporabe studene vode, da se egrijta, dugačko je 32 metra. Jarak da hodanje po vodi sakriven je posve očima radoznalih i nepozvanih gostova pomoću nasada sunčikovih stabala. Livarda na kojoj se šeću go-to po rosoj travi je izorana, očišćena posve od plevlja i posijana novom sočnom travom. Iz kupelji uredilo se je na bližini brežuljak sv. Josipa vijugastu cesticu, pa kojoj stignu na vrhunc bez svake potrešće također bolestnicu slabih nogu i slabih prisluški. Ravan drvorad veže ljeđilište sparkom Dolac. Ravnnatelj Okić

izdava ljetos slovenski mjesecnik „Knjapovec“. Za stanove i hrani pohranjeno je dovoljno. Dne 17. pr. mja. otvorila je godišnjica Bestelak Knjapovu restoraniju, koja je uređena pripravljena, ali elegančno. Prospekte salje ravnatelj i občina. Svojim k svojim!

Što stoje pomorski ratovi. Moderno ratovanje na moru skopljano je sa neizmernim troškovima i pomorska bitka između dviju neprijateljskih flotnih, u kojoj potone više ratnih brodova, predstavlja tolike svote, da bi se njima mogli pokriti višegodišnji cjelokupni izdatci koje, veće države. Da bi čovjek vidio, kako to izgleda u stvari, uzmemimo što stoje na priliku bombardovanje Port Arthur-a s novim japanskim krstaricama po imenu „Kasuga“ i „Nišin“. Kasugina ima 4 topa od 300 milimetara, od kojih svaki stoji $1\frac{1}{2}$ milijun maraka. Jedan od topova može svake minute da opali po jedan hitac, a svaki hitac stoji 1600 maraka. Za pet časaka potroše ta 4 topa hitaca u vrijednosti od 64.000 maraka. Manji topovi stope 72 hiljade maraka po komadu, svaki hitac 280. Pored toga 12 brzometalnih topova, u 5 sati, troše hitaca u vrijednosti od 140.000 maraka. Stručnjaci računaju, da prvorazredni ratni brod u pomorskoj bitci, koja traje 1 sat, može da napravi trošak do 5 milijuna maraka. Osim toga ovi topovi kad izbacu stanoviti broj hitaca, postaju neupotrebljivi

Zahvala.

Svima, koji, su za vrieme težke bolesti i prigodom smrti i po-greba našega miloga i nezaboravnoga

Vinka Marjanovića,

ravnatelja občinskog ureda u Kastvu

izrazili prema dragom pokojniku i nama svoje prijateljstvo, te nastojali, da nam u najčesnijim časovima života buduši pomognu i ublaže veliku tugu, izričemo ovim duboko granuti našu vraću i srdačnu hvalu.

Posebnu hvalu izričemo veleuč. g. dr. Daboviću občinskomu ličniku, častnom mjestnom svećenstvu, i onima, koji položile vencu na odar pokojnika, naime poglavarnstu občine Kastav i Pazin, velečionjem g. načelniku Jelusiću, Štovanju gospodbi obč. činovnicima, a tako i onima, koji se iz bliza i daleku podnose na žalobni sprovođ, načito: g. občinskim savjetnicima, zastupnicima i županima, te deputacijama raznih občina i c. k. kotarske oblasti, i bez razlike svakomu, koji nam je u ovoj prigodi kakvim god načinom izkazao svoju ljubav i sućut.

Bog svima dobrim odvratio!

Kastav-Dubrovnik, dne 18. juna 1904.

Tugujuće obitelji.

Listica uredničtva i uprave.

Gosp. Dopisniku Lošinj Mali. Za ovaj broj izstalo radi preobilnog gradiva. U budućem broju svakako! Živili!

Oglas.

Podpisani časti se ovime javili gg. poduzetnikom gradnje i slavnom občinstvu, da im na razpolaganje svakovrstnog sažila, skalina, bankina, kapnica (grandalj) itd., sve iz najboljeg crvenkastog i bijeličastog mramora-kamena uz slijedeće cene:

I. Šalj u debljini od 8–12 cm učinjen sa česljim za postavu na mjesto po m² K 5.—

II. Isto učinjen sa pantom po m² K 4–40.

III. Kapnice (grandalj) za krovove po metru K 1.—

VI. Skalini i bankini pako po pogodbi i to sva franko na postaju Pazin.

Pohižne informacije kolj pismene toli uzmijene glase podpisani sam.

Lindar, selo Lovrinic.

Anton Lovrinic pok. Josipa

Bačvarska radionica.

Podpisani preporučuje sl. občinstvu, osobito trgovcem, krmatorom i vinogradarom svoju bogatu obskrbljenu bačvarsku radionicu za vino, ulje, vinovici i svaku domaću potrebu.

TRST, Via Bacchi 11.

Mandić i drug.

Oglas

Korporacijska sumska uprava u Kamniku (Steji) i Kranjskoj potrebuje za napravu ogrevnog drva i trupaca (kus, blod) 10–14 sumskom poslu vještih radnika. Osim tih radnja, koje se obavljaju u pogodbi, imade i drugih sumskih radova, koji se obavljaju i u nadnici, pa je radnik osiguran posao kroz cijelu godinu. Radnici koji bi htjeli taj posao poduzeti, neka se na gore označeni naslov najave, da im se saobće pobliži uvjeti.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva
gotičko-solanske

STOLARSKE ZADRUGE

(prije Anton Černigoj)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra.
Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurenčija izključena. — Za solidnost ne jamči.

Prodaje se također uz mjesecnu odplatu.

Zastupstvo u Trstu, Splitu i Aleksandriji. Ilustrirani cienici se šalju na zahtjev.

ZASTUPNOMARKA

Pčelno - voštene svieće

po kilog. K 4–90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelinoga voska.

Uzvrsno svieće iz gori imenovanog voska, ukrašeno u reljefu sa datom, iščesnimi crtežem itd. kg. po K 4–90

Iščesnina crtežem itd. kg. po K 8—
Svieće za božićno drvo u 6 boja

Tamjan lagrina, najfiniji
grans
Svieće za pgrede po vrlo nizkoj ceni
Gospodinjivo stenje (sljivi) i slatki za vječnu luč
Isto tako novi pitomac (tolini) i navadni, uz vrlo nizku cenu.

Preporučam se prečasnom svećenstvu i p. n. občinstvu najponajzivije,

J. KOPAČ, voštarača u Gerici.

Sve strojeve za poljodeljstvo i vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za uljike, stiskalnice (prese) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom, hidrauličke stiskalnice za vino,

novosti pri aparatu proti peronospori te za sumporanje, mlinove za grožđje posve nove konstrukcije, nove streljice za zelenje za hvatanje letećih zareznika (insekti), silajice za vino, cieve za vino, konobarško oruđje, također i sve druge gospodarske strojeve kao triere, vitle, mlatilnice i. t. d.
salje uz najjeftinije tvorničke cene

I.G. HELLER,

Beč, Praterstrasse 49.

Kataloz badava i franko. — Dopusuje se u svim jericima.

Istarska Posuđilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplačuju zadružnih dijelova jedan ili više po kruta 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4½ % kamata često bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez prednoga do 400 K uz odakz od 9 dana, iznose do 1000 K uz odakz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovo veći ili manji rok za odakz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugaram, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9–12 sati pr. p. i 3–7 sati po podne; u nedjelju i blagdanne osim juči i avgusta mjeseca od 9–12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Po visokoj kr. zem. vlasti proglašena lijekovitom vodom rudačom

čista alkaličko-muriatička

Apatovačka kiselica oye samo najbolje i najzdravije

stolno piće, već je i najkoristnija i najglasovitija liekovita voda,

kao je od vrh hrvatskih autoriteta preporučena i djeluje ne-makarivo koliko lečulja, pluća, gekljana, raznih katara, astme, mejuhura, kamenca, hemeroida (zlatne žlice), natečilih i zraznih jetara, zgaravice i raznih teških bolesti.

Odlikovana sa 13 zlatnih i srebrnih kolajna.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice“, Zagreb, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim hrvatskim, irganskim mirodila, restoracijama i gostinicom.